

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วาทกรรม “ครอบครัว” ของบุคคลสาธารณะ: ศึกษากรณี ครอบครัวดารา” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายของคำว่า “ครอบครัว” ของบุคคลสาธารณะ ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นมิติส่วนตัว (private) กับบุคคลที่มีสถานะทางสังคมเป็นบุคคลสาธารณะ (public) และศึกษาถึงกฎเกณฑ์ และการสร้างความชอบธรรม (legitimization) เกี่ยวกับนิยาม (meaning) หน้าที่ (function) และประเภท/โครงสร้าง/สมาชิกใน “ครอบครัว” ที่บุคคลสาธารณะเหล่านี้ประกอบ (construct) สร้างขึ้น โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยตัวบท (Textual Analysis) และการวิเคราะห์วาทกรรม (discourse analysis) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเว็บไซต์และเอกสารต่าง ๆ (documentary data) ที่เกี่ยวกับ “ครอบครัว” ของบุคคลเหล่านี้ และนำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (descriptive analysis) โดยมีวิธีการในรายละเอียดดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แหล่งข้อมูลเอกสาร ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ครอบครัวของ ฉัตรชัย – สินจัย เปล่งพานิช, ครอบครัวเจตริน – เกียรติ วรธนะสิน, อดีตครอบครัวอำพล ลำพูน – มาชา วัฒนพานิช และ คู่รักโดม ปกรณ์ ลัม – พลอย เฉลิมลาภย์ บุญยศักดิ์ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2550 รวมทั้งสิ้น 6 เดือน เพื่อให้ได้ข้อมูลในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

1.1 เอกสารสิ่งพิมพ์ที่มีคอลัมน์ หรือบทความ ที่เป็นบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “ครอบครัว” เกี่ยวข้องกับบุคคลที่กล่าวมา เช่น

- หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- หนังสือพิมพ์ดาวเดลี
- หนังสือพิมพ์แนวหน้า
- หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
- นิตยสารอินแมกกาซีน

- นิตยสาร oops
- นิตยสารแพรว
- นิตยสารลิปส์
- นิตยสาร womanplus
- นิตยสาร gossip star
- นิตยสาร star clips
- นิตยสาร RPM
- นิตยสาร GM
- ฯลฯ

จากแหล่งข้อมูลที่แสดงมานี้ ผู้วิจัยจะใช้วิเคราะห์ วิธีการประกอบสร้าง ความหมายของคำว่าครอบครัวของบุคคลเหล่านี้ ตลอดจนกฎเกณฑ์และการสร้างความชอบธรรม ในการกล่าวถึงเรื่องครอบครัวของบุคคลเหล่านี้ว่าเป็นอย่างไร

1.2 วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้เขียนรวบรวมไว้แล้วในบทที่ 2 เรื่องงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. แหล่งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (internet) ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงข้อมูลต่าง ๆ ของบุคคล เหล่านี้ ผ่านการสำรวจจากเว็บไซต์ อาทิเช่น

- www.entertain.tee.nee.com
- www.sanook.com
- www.gossipstar.com
- www.jjetrin.com
- www.chatchai-in-characters.com
- www.kapook.com
- www.daradairy.com
- www.thairath.co.th
- www.newscenter.com
- เว็บไซต์ข่าวสด
- www.manager.co.th
- เว็บไซต์คมชัดลึก
- www.juujee.com

- www.exact.co.th
- www.zubzip.com
- www.siamha.com
- ฯลฯ

ข้อมูลที่เก็บจากเว็บไซต์ดังกล่าวจะใช้ในการศึกษาถึงวิธีการประกอบสร้างความหมาย กฎเกณฑ์ และการสร้างความชอบธรรมในการกล่าวถึงเรื่องครอบครัวซึ่งประกอบด้วยการประกอบสร้างความหมายในส่วนที่เป็นดาราประกอบสร้างเอง และที่เป็นส่วนที่ผู้อื่นประกอบสร้าง เช่น คอลัมน์ซุบซิบ เป็นต้น

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีฐานคิดว่า คำว่า "ครอบครัว" ในหลาย ๆ นิยามความหมาย โดยแต่ละความหมายนั้น เป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลเป็นผู้ประกอบสร้างความหมายของคำนี้ขึ้นมา ซึ่งจะทำให้เห็นความหมายของครอบครัวในแง่มุมที่หลากหลาย โดยใช้เกณฑ์ด้านระยะเวลา และ เกณฑ์ด้านความสัมพันธ์ เป็นตัวกำหนดลักษณะของครอบครัว ดังนี้

- ครอบครัวที่อยู่กันมานาน ได้แก่ ครอบครัวของฉัตรชัย-สินจัย เปล่งพานิช
- ครอบครัวที่อยู่ในระยะก่อร่างสร้างตัว ได้แก่ ครอบครัวเจตริน-เก็จมณี วรรณะสิน
- ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง ได้แก่ อดีตครอบครัวอำพล ลำพูน – มาชา วัฒนพานิช
- คู่รักที่มีแนวโน้มที่จะแต่งงานในอนาคต อยู่ในระยะคบหาดูใจกันก่อนแต่งงาน (pre-marriage stage) ได้แก่ คู่รักของพลอย เฌอมาลย์ บุญยศักดิ์ – โดม ปกรณ์ ลัม

สังเขปเอกลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ครอบครัวที่อยู่กันมานานระยะเวลามากกว่า 10 ปีขึ้นไป : ฉัตรชัย-สินจัย เปล่งพานิช

ฉัตรชัย เปล่งพานิช สมรสกับ สินจัย หงษ์ไทย เมื่อพ.ศ. 2532 ปัจจุบันทั้งคู่ได้ใช้ชีวิตคู่ร่วมกันมาแล้ว 18 ปี มีบุตรด้วยกัน 3 คน ชาย 2 และหญิง 1 ได้รับการยกย่องว่าเป็นครอบครัวตัวอย่างแห่งปี 2548 จากเอแบคโพลจากการสำรวจเรื่อง “ความคิดเห็นและทัศนคติของประชาชน ต่อวันครอบครัวและวันผู้สูงอายุ” ระหว่างวันที่ 7-12 เมษายน 2548¹ และได้รับรางวัลคู่รักที่คนไทย

¹ “ครอบครัวเปล่งพานิชคว้าหัวใจคนไทยด้วยการครองแชมป์คู่รักที่คนไทยประทับใจที่สุด (2550),” <<http://www.bangkokbiznews.com>>, 2 กรกฎาคม 2550.

ประทับใจที่สุดเป็นอันดับ 1 จากการสำรวจความคิดเห็นจากสวนดุสิตโพล ระหว่างวันที่ 29 มิถุนายน – 2 กรกฎาคม 2549²

ครอบครัวที่อยู่ในระยะก่อร่างสร้างตัว ระยะเวลาดำกว่า 10 ปีลงมา : เจตริน-เก็จมณี วรรณะสิน

เจตริน วรรณะสิน สมรสกับ เก็จมณี พิษยธรรงค์สงคราม เมื่อ พ.ศ. 2544 ปัจจุบันทั้งคู่ได้ใช้ชีวิตคู่ร่วมกันมาแล้ว 6 ย่าง 7 ปี มีบุตรด้วยกัน 3 คน เป็นผู้ชายทั้งหมด ได้รับรางวัลคู่รักที่คนไทยประทับใจที่สุดเป็นอันดับ 10 จากการสำรวจความคิดเห็นจากสวนดุสิตโพล ระหว่างวันที่ 29 มิถุนายน – 2 กรกฎาคม 2549³ และได้รับรางวัลคู่รักแห่งปีเป็นอันดับ 2⁴ จากการจัดอันดับของ Durex Sexual Wellbeing Global Survey ที่ได้คนไทยได้ร่วมโหวตคู่รักในคอนเซปต์ “ รักสุขสมชีวิตสดใส”

ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง : อำพล ลำพูน – มาชา วัฒนพานิช

อำพล ลำพูน สมรสกับ มาชา วัฒนพานิช สมรสกันเมื่อพ.ศ. 2531 ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นระยะเวลา 10 ปี มีบุตรด้วย 1 คน หลังจากนั้น เมื่อพ.ศ. 2541 ทั้งคู่ได้ออกมาแถลงข่าวแยกทางกัน

คู่รักที่อยู่ระหว่างคบหาดูใจกัน และอาจจะมีแนวโน้มที่จะแต่งงานในอนาคต : พลอย เอมมัลย์ บุญยศักดิ์ – โดม ปกรณ์ ลัม

พลอย เอมมัลย์ บุญยศักดิ์ คบหาดูใจกับ โดม ปกรณ์ ลัม ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 ตลอดเวลาที่คนทั้งคู่คบกัน ทั้งสองตกเป็นเป้าความสนใจของคนในสังคมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องของการแต่งงานกันในอนาคต ว่าทั้งคู่มีโครงการจะแต่งงานกันเมื่อไร ทั้งคู่ได้รับ

² <<http://www.komchacluek.com>>, 20 พฤศจิกายน 2550.

³ <<http://www.komchacluek.com>>, 20 พฤศจิกายน 2550.

⁴ <<http://www.newscenter .com>>, 25 พฤศจิกายน 2550.

รางวัลคู่รักที่คนไทยประทับใจที่สุดเป็นอันดับ 9 จากการสำรวจความคิดเห็นจากสวนดุสิตโพล ระหว่างวันที่ 29 มิถุนายน – 2 กรกฎาคม 2549⁵

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

สำหรับวิธีการศึกษานั้น ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแนวทางในการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายเครื่องมือด้วยกัน ซึ่งแต่ละเครื่องมือที่ใช้จะให้รายละเอียดและข้อมูลที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยใช้ปัญหานำวิจัยมาเป็นข้อพิจารณา โดยในการศึกษาค้นคว้าได้ตั้งปัญหานำวิจัยไว้ดังนี้

1. ดารา นักแสดงมีวิธีการสื่อสารเพื่อประกอบสร้าง (construct) นิยามความหมายคำว่า “ครอบครัว” อย่างไร และให้ความหมายของคำว่า “ครอบครัว” อย่างไร เพื่อเป็นการแบ่งแยกระหว่างความเป็น “ส่วนตัว” และ “สาธารณะ”

2. การประกอบสร้างความหมายเหล่านี้มีกฎเกณฑ์ (code) และมีวิธีการสร้างความชอบธรรม (legitimization) ในการประกอบสร้างความหมายของคำว่าครอบครัวที่ประกอบสร้างขึ้นเหล่านี้อย่างไร

จากปัญหานำการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาถึงวิธีการประกอบสร้างความหมายของคำว่าครอบครัว กฎเกณฑ์และการสร้างความชอบธรรมของความหมายที่สร้างขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกเครื่องมือในการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลที่เหมาะสม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ คือ

การศึกษาเอกสารต่าง ๆ (Documentary Data)

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ในหลาย ๆ ส่วน ทั้งบทความในนิตยสาร ข่าว และคอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ ทั้งที่เป็นเนื้อหา และส่วนที่เป็นคอลัมน์ซุบซิบ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษาจากข้อมูลในเว็บไซต์ต่าง ๆ เนื่องจากข้อมูลจากแต่ละแหล่งล้วนแต่เป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมและเพิ่มเติมข้อมูลซึ่งกันและกัน และเครื่องมือในแต่ละแหล่งข้อมูลล้วนมีข้อดีและข้อด้อยในการเก็บข้อมูลต่างกันไป ดังนั้น จึงต้องอาศัยข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่งข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย และครอบคลุมในหลาย ๆ แง่มุม

⁵ <<http://www.newscenter.com>>, 25 พฤศจิกายน 2550.

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินงานเพื่อเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง และเว็บไซต์ต่าง ๆ ทั้งในส่วนที่เป็นบทสัมภาษณ์ของดาราเอง และส่วนที่เป็นกระทู้แสดงความคิดเห็น ระหว่างช่วงเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2550 เพื่อให้ได้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายประกอบกัน เพื่อนำมาประกอบการศึกษาในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษา “วาทกรรม “ครอบครัว” ของบุคคลสาธารณะ: ศึกษากรณีครอบครัวดารา” นั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากตัวบท (text) ภายใต้กรอบแนวคิดหลักในการศึกษาครั้งนี้คือ แนวคิดเรื่องครอบครัว ทฤษฎีว่าด้วยการสื่อสารกับการประกอบสร้างความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับบุคคลมีชื่อเสียง/ดารา โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์สามประเด็นหลักคือ

1. ความหมายของ “ครอบครัว” ได้แก่ นิยาม โครงสร้าง/สมาชิก หน้าที่ “ครอบครัว” ของบุคคลสาธารณะ
2. วิธีการประกอบสร้างความหมายของ “ครอบครัว” ที่เป็นเรื่อง “ส่วนตัว” ในกลุ่มบุคคลที่มีสถานะเป็นบุคคล “สาธารณะ” เพื่อสร้างและธำรงรักษา “ครอบครัว”
3. กฎเกณฑ์ในการพูดถึงเรื่องครอบครัว และการสร้างความชอบธรรมให้แก่ครอบครัว และวิธีการในการสร้างกรอบแนวคิด อุดมการณ์ และมายาคติ เกี่ยวกับเรื่อง “ครอบครัว” ให้แก่คนในสังคม

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลประกอบกับการวิเคราะห์ผ่านแนวคิดที่นำมาประกอบการศึกษา โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็นลำดับ ดังนี้

- วิธีการประกอบสร้างความหมายของ “ครอบครัว”
- กฎเกณฑ์ในการพูดถึงเรื่องครอบครัว และการสร้างความชอบธรรมให้แก่ “ครอบครัว”

โดยมองผ่านประสบการณ์และการตีความของผู้วิจัยเป็นหลักเชื่อมโยงกับแนวคิดต่าง ๆ รวมทั้งบริบททางสังคมและวัฒนธรรมอื่น ๆ ในสังคมไทย